

POSTANOWIENIE

Dnia 28 września 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z odwołania S. Z.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G.
o wypłatę emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 28 września 2021 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 15 grudnia 2020 r., sygn. akt III AUa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego
kwotę 240,00 zł (dwieście czterdzieści złotych) tytułem zwrotu
kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 15 grudnia 2020 r., w sprawie III AUa [...], oddalił apelację Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. od wyroku Sądu Okręgowego w G. z 4 września 2020 r., VII U [...], zmieniającego decyzję organu rentowego z dnia 1 kwietnia 2020 r. w ten sposób, że uchylił zawieszenie wypłaty przyznanej ubezpieczonemu S. Z..

Organ rentowy zaskarżył powyższy wyrok w całości skargą kasacyjną. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie prawa materialnego: (-) art. 95 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń

Spółecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 291 ze zm., dalej jako ustawa emerytalna) w związku z art. 7 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy i ich rodzin (jednolity tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 586) przez przyjęcie, iż ubezpieczony może pobierać dwa świadczenia w zbiegu i uznanie pomimo literalnego brzmienia przepisu, iż stosuje się go do ubezpieczonego, choć został on powołany do zawodowej służby wojskowej przed dniem 1 stycznia 1999 r. z pominięciem korelacji systemów emerytalnych: zaopatrzeniowego (wojskowego) i powszechnego; (-) art. 98 w związku z art. 95 ustawy emerytalnej przez naruszenie zasady wypłaty jednego świadczenia i dopuszczenie możliwości wypłaty świadczenia mniej korzystnego bez wyraźnego wniosku strony w tym zakresie; (-) art. 2 ust. 2 ustawy emerytalnej przez dopuszczenie możliwości pobierania świadczenia z powszechnego systemu emerytalnego przez osobę uprawnioną do świadczenia z wojskowego systemu emerytalnego, choć ubezpieczony nadal spełnia warunki do nabycia prawa oraz nie utracił prawa do świadczenia określonego w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy i ich rodzin; (-) art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej w związku z art. 67 i art. 32 Konstytucji przez dodatkowe uprzywilejowanie grupy osób bezpośrednio niewymienionej w przepisie i rozszerzenie stosowania go na dodatkową grupę osób poprzez uznanie wbrew „zasadzie wypłaty jednego świadczenia”, że mają prawo do dwóch świadczeń emerytalnych w zbiegu, co czyni ją znacznie bardziej uprzywilejowaną w stosunku do innych osób pobierających jedno świadczenie z powszechnego systemu emerytalnego.

Skarżący wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego jej rozpoznania, ewentualnie o zmianę zaskarżonego wyroku i rozstrzygnięcie co do istoty sprawy, oraz o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania organ rentowy wskazał na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości w praktyce przy ich stosowaniu, a to art. 95 ustawy emerytalnej w związku z art. 7 ustawy zaopatrzeniowej, oraz sformułował istotne zagadnienie prawne: „czy wobec treści art. 95 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz art. 7 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy i ich rodzin, które są ze sobą

skorelowane, można podjąć wypłatę obu świadczeń jednocześnie pomimo, iż z treści obu przepisów jednoznacznie wynika, iż wzajemnie wykluczają możliwość pobierania dwóch świadczeń w zbiegu”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną ubezpieczony wniósł o jej odrzucenie lub oddalenie oraz o zasądzenie od strony przeciwnej na rzecz ubezpieczonego kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy, który nie został do tej pory bezpośrednio rozwiązany w orzecznictwie Sądu Najwyższego i dla rozwikłania, którego dotychczasowe orzecznictwo jest niewystarczające. W przypadku powołania jako podstawy wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania istnienia w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, skarżący ma obowiązek nie tylko sformułować samo zagadnienie, ale także - w uzasadnieniu wniosku - przedstawić odpowiednią juretryczną argumentację wskazującą na dopuszczalność i celowość rozwiązania problemu prawnego w sposób preferowany przez skarżącego, a odmienny od sposobu

rozstrzygnięcia tego problemu przy wykorzystaniu zapatrywań wyrażonych przez Sąd drugiej instancji. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. Samo zaś zagadnienie prawne, w formie pytania sformułowanego w taki sposób, by możliwe było rozstrzygnięcie stawianych przez skarżącego wątpliwości, musi w swej treści zawierać odwołanie do przepisu lub przepisów prawa, na tle których takie zagadnienie powstaje. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem "prawnym" oraz czy jest to zagadnienie "istotne". Nie można przy tym zasadnie twierdzić, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne jeżeli Sąd Najwyższy we wcześniejszym orzecznictwie wyraził swój pogląd w podnoszonej kwestii, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające jego zmianę (postanowienie Sądu Najwyższego z 12 sierpnia 2014 r., I UK 64/14, niepublikowane).

Powołanie się w skardze kasacyjnej na potrzebę wykładni przepisów prawnych wymaga wykazania przez autora skargi, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości, ze wskazaniem na czym te poważne wątpliwości polegają, nie doczekał się wykładni, bądź że jego niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć (postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151; z 15 października 2002 r., II CZ 102/02, niepublikowane). Rozstrzygnięcie wątpliwości interpretacyjnych nie może się sprowadzać do odpowiedzi na zarzuty autora skargi skierowane pod adresem zaskarżonego orzeczenia ani też do odpowiedzi na wątpliwości skarżącego, które można wyjaśnić za pomocą obowiązujących reguł wykładni bądź w drodze prostego zastosowania przepisów (postanowienie Sądu Najwyższego z 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP - wkładka 2003 nr 13, poz. 5).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że skarżący organ rentowy nie wykazał istnienia powołanych przez siebie przesłanek przedsądu. Sformułowane we wniosku zagadnienie nie ma rangi istotnego zagadnienia prawnego, gdyż udzielenie na nie odpowiedzi nie wykracza poza zwykłą wykładnię i stosowanie prawa. W przeciwnym razie funkcja podstawy

przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. będzie bezprzedmiotowa i postępowanie kasacyjne stanie się powszechną (trzecią) instancją. Skarżący stawia pytanie, na które pośrednio odpowiedź została udzielona przez Sąd Najwyższy w wyroku z 24 stycznia 2019 r., I UK 426/17. Sąd Najwyższy wskazał, że o zastosowaniu wyjątku od zasady wypłacania jednego świadczenia decyduje brak możliwości obliczenia emerytury wojskowej przy uwzględnieniu "cywilnego" stażu emerytalnego. Wspólnym bowiem mianownikiem uzasadniającym prawo do dwóch świadczeń są uwarunkowania wynikające z przepisów prawa niepozwalające na wykorzystanie stażu "cywilnego" w emeryturze wojskowej (OSNP 2019 nr 9, poz. 114). Zbieg prawa do świadczeń oznacza sytuację, w której jedna osoba spełnia warunki do otrzymania więcej niż jednego świadczenia. Do kumulacji świadczeń (emerytury z FUS i emerytury wojskowej/policyjnej) może dojść, gdy taka emerytura - dla żołnierza (funkcjonariusza), nie mogła ulec podwyższeniu z tytułu "cywilnych" okresów ubezpieczenia (składkowych i nieskładkowych) z uwagi na osiągnięcie kwoty tego świadczenia w maksymalnej wysokości, tj. 75% podstawy wymiaru. Taka wykładnia została również zaaprobowana przez doktrynę (zob. K. Antonów: *Komentarz do ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych*, (w:) *Emerytury i renty z FUS. Emerytury pomostowe. Okresowe emerytury kapitałowe. Komentarz do trzech ustaw emerytalnych*, K. Antonów (red.), Warszawa 2019, LEX).

Wobec niewykazania przez skarżący organ rentowy istnienia powołanych przesłanek przedsądu, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, o kosztach postępowania kasacyjnego orzekając w zgodzie z art. 98 k.p.c.